

2014-2015 ու.տ. Ֆիզիկայի հանրապետական օլիմպիադա

Առաջին փուլ

9 –ԲԴ ԴԱՍԱԸԱՆ (տևողությունը 2,5 ժամ)

Խնդիր Միմյանցից 900մ հեռավորության վրա գտնվող երկու բնակավայրից միաժամանակ միննույն ուղղությամբ սկսեցին շարժվել երկու մոտոցիկլետավար: Առաջին բնակավայրից դուրս եկածը շարժվում է 90կմ/ժ արագությամբ, իսկ մյուսը՝ 72կմ/ժ արագությամբ:

1). Ինչքան ժամանակ հետո հանդիպեցին մոտոցիկլավարները:

- 1) 20վ 2) 50վ 3) 180վ 4) 200 վ

2). Առաջին բնակավայրից ի՞նչ հեռավորության վրա հանդիպեցին մոտոցիկլավարները:

- 1) 500մ 2) 1500մ 3) 3000մ 4) 4500մ

Լուծում: 1) $S = v_1 t - v_2 t \Rightarrow t = \frac{S}{v_1 - v_2} = \frac{900}{25 - 20} = 180$ վ

2) $S_1 = v_1 t = 4500$ մ,

Խնդիր Մարդը մետրոյի շարժվող շարժասանդուղքով դեպի վեր քայլելիս բարձրանում է 30վ-ում, իսկ անշարժ սանդուղքով քայլելիս՝ 120վ-ում:

3). Ինչքան ժամանակում շարժասանդուղքը կբարձրացնի իր վրա անշարժ կանգնած մարդուն:

- 1) 40վ 2) 45վ 3) 50վ 4) 60վ

4). Ինչքան ժամանակում մարդը կիջնի մետրոյի իջնող շարժասանդուղքով դեպի վար քայլելիս երկու անգամ ավելի մեծ արագությամբ, քան քայլում էր բարձրանալիս:

- 1) 20վ 2) 22վ 3) 24վ 4) 26վ

Լուծում: 3) $\frac{S}{t_1} = v + v_2, \frac{S}{t_2} = v, \frac{S}{t_3} = v_2 = \frac{S}{t_1} - \frac{S}{t_2} \Rightarrow t_3 = \frac{t_1 t_2}{t_2 - t_1} = \frac{30 \cdot 120}{90} = 40$ վ:

4) $\frac{S}{t_4} = 2v + v_2 = \frac{S}{t_1} + \frac{S}{t_2} \Rightarrow t_4 = \frac{t_1 t_2}{t_2 + t_1} = \frac{30 \cdot 120}{150} = 24$ վ:

Խնդիր Նկարում տրված է 1 և 2 մարմինների անցած ճանապարհի՝ ժամանակից կախվածության գրաֆիկները:

5). Ի՞նչքան է առաջին մարմնի արագությունը

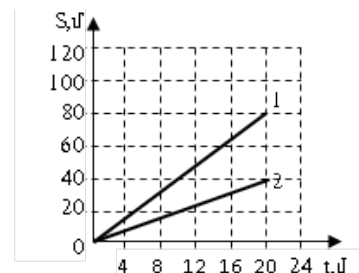
- 1) 2մ/վ 2) 3մ/վ 3) 4մ/վ 4) 5մ/վ

6). Ինչքան ճանապարհ կանցնի երկրորդ մարմինը առաջին 13 վայրկյանում:

- 1) 22 մ 2) 24մ 3) 26մ 4) 28մ

7). Ինչքան կլինի մարմինների հեռավորությունը 17 վայրկյանում:

- 1) 30մ 2) 32մ 3) 34մ 4) 36մ

Լուծում: 5) $v_1 = \frac{80}{20} = 4$ մ/վ 6) $v_2 = \frac{40}{20} = 2$ մ/վ $\Rightarrow S_2 = 2 \cdot 13 = 26$ մ 7) $l = v_1 t_2 - v_2 t_2 = 2 \cdot 17 = 34$ մ :

Խնդիր Բաժակը լիքը լցված է ջրով: Երբ այդ բաժակի մեջ զցեցին 28,8գ զանգվածով քարի կտորը, և ջրի մի մասը թափվեց, մնացած ջրի, բաժակի և քարի ընդհանուր զանգվածը դարձավ 276,8գ: Ջրի խտությունը 1000կգ/մ³ է, իսկ քարինը՝ 2400կգ/մ³:

8). Ինչքան ջուր թափվեց (սմ³-ով)

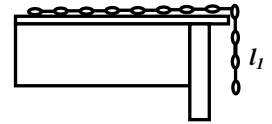
- 1) 8 2) 10 3) 12 4) 14

9). Ինչքան էր ջրով լիքը բաժակի զանգվածն սկզբում (գ-ով):

- 1) 250 2) 255 3) 260 4) 265

Լուծում: 8) $V_2 = V_p = \frac{m_p}{\rho_p} = \frac{28,8}{2,4} = 12 \text{ սմ}^3 \Rightarrow m_2 = 12 \text{ գ}$: 9) $M = 276,8 + 12 - 28,8 = 260 \text{ գ}$:

Խնդիր 20 օղակից կազմված շղթան սկսում է սահել սեղանից, երբ շղթայի կախված մասում կա 4 օղակ կամ ավելի քիչ (տե՛ս նկ.):

10). Ինչքա՞ն է առավելագույն դադարի շփման ուժի և շղթայի կողմից սեղանի վրա ճնշման ուժի հարաբերությունը:

- 1) 0,15 2) 0,25 3) 0,3 4) 0,4

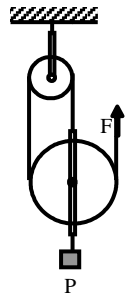
11). Ի՞նչ սկզբնական արագացմամբ կշարժվի շղթան, եթե սեղանից կախվի 10 օղակ: $g = 10 \text{ մ/վ}^2$

- 1) 3,25 մ/վ² 2) 3,5 մ/վ² 3) 3,75 մ/վ² 4) 4 մ/վ²

Լուծում: 10) $F_{2\text{փ}} = 4mg, N = 16mg \Rightarrow \frac{F_{2\text{փ}}}{N} = \frac{1}{4} = 0,25 = \mu$:

11) $10mg - \mu \cdot 10mg = 20ma \Rightarrow a = \frac{1-\mu}{2}g = 3,75 \text{ մ/վ}^2$

Խնդիր Եկարում պատկերված է շարժական և անշարժ ճախարակներից կազմված համակարգը: Ճախարակների և թելերի զանգվածները անտեսեք: Բեռի կշիռը $P = 21 \text{ Ն}$ է:

12). Ի՞նչքան է բարձրանում բեռը եթե ուժի կիրառման կետը տեղափոխվի 15սմ-ով դեպի վեր:

- 1) 5սմ 2) 7,5 սմ 3) 10 սմ 4) 15 սմ

13). Ի՞նչ F ուժով կարելի պահել համակարգը հավասարակշռության վիճակում:

- 1) 7Ն 2) 10,5Ն 3) 14 Ն 4) 21Ն

Լուծում: 12) $S = 3x \Rightarrow x = \frac{S}{3} = 5 \text{ սմ}$: 13) $P = 3F \Rightarrow F = \frac{P}{3} = 7 \text{ Ն}$

Խնդիր. Ջրով լցված հորիզոնական խողովակի լայն մասն ունի 10^{-2} մ^2 մակերես, իսկ նեղ մասը՝ $5 \cdot 10^{-4} \text{ մ}^2$ (տե՛ս նկ.):

14). Ի՞նչ ուժ պետք է գործադրել նեղ մասում A միացի վրա, որպեսզի հավասարակշռվի լայն մասում B միացին կիրառված 100 Ն ուժը:

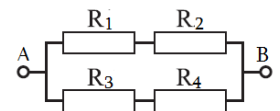
- 1) 2Ն 2) 2,5Ն 3) 5Ն 4) 10Ն

15). Ինչքա՞ն պետք է տեղափոխվի A միացը, որպեսզի B միացը տեղաշարժվելով կատարի 1Ջ աշխատանք:

- 1) 10սմ 2) 20սմ 3) 25սմ 4) 40սմ

Լուծում: 14) $\frac{F_A}{S_A} = \frac{F_B}{S_B} \Rightarrow F_A = F_B \frac{S_A}{S_B} = 100 \frac{5 \cdot 10^{-4}}{10^{-2}} = 5 \text{ Ն}$: 15) $A = F_A \cdot x_A \Rightarrow x_A = \frac{A}{F} = \frac{1}{5} = 20 \text{ սմ}$:

Խնդիր. Նկարում պատկերված շղթայում $R_1 = R_4 = 2 \text{ Օմ}$, $R_2 = 4 \text{ Օմ}$, $R_3 = 1 \text{ Օմ}$, լարումը A և B կետերի միջև $U = 6 \text{ Վ}$ է:

16). Ինչքա՞ն է հոսանքի ուժը R_2 դիմադրությունում: 1Ս

17). Ինչքա՞ն է 10 վ-ում շղթայում անջատված ջերմաքանակը: 180Ջ

18). Ինչքա՞ն է դիմադրություններից մեկում անջատված առավելագույն հզորությունը: 8Վտ

Լուծում: 16) $I_2 = \frac{U}{R_1 + R_2} = 1 \text{ Ա}$: 17) $R_{\text{ը}} = \frac{(R_1 + R_2)(R_3 + R_4)}{R_1 + R_2 + R_3 + R_4} = \frac{3 \cdot 6}{9} = 2 \text{ Օմ} \Rightarrow Q = \frac{U^2}{R_{\text{ը}}} \cdot 10 = 180 \text{ Ջ}$

18) $I_3 = \frac{U}{R_3 + R_4} = 2 \text{ Ա} \Rightarrow P_4 = I_3^2 R_4 = 8 \text{ Վտ}$

Խնդիր. Երկու միանման անոթներից մեկի մեջ կա 0,1 կգ 45°C ջերմաստիճանի ջուր, մյուսում՝ 0,5 կգ 24°C ջերմաստիճանի ջուր: Անոթների մեջ լցնում են միևնույն քանակի -23°C ջերմաստիճանի սնդիկ: Ջերմային հավասարակշռություն հաստատվելուց հետո երկու անոթներում էլ ջերմաստիճանը դառնում է 17°C : Ջրի տեսակարար ջերմունակությունը 4200Ջ/կգ Կ է, սնդիկինը՝ 140 Ջ/(կգ·Կ):

19) Որքա՞ն է անոթներից յուրաքանչյուրի ջերմունակությունը: 140Ջ/Կ

20) Որքա՞ն սնդիկ է լցվել անոթներից յուրաքանչյուրի մեջ: Պատասխանը բազմապատկել 100-ով: 280

$$19) (C_1 + c_{\text{ջ}} m_{1\text{ջ}})(t_1 - \theta) = c_{\text{ս}} m_{\text{ս}} (\theta - t_{\text{ս}}), (C_1 + c_{\text{ջ}} m_{2\text{ջ}})(t_2 - \theta) = c_{\text{ս}} m_{\text{ս}} (\theta - t_{\text{ս}})$$

$$C_1 = \frac{c_{\text{ջ}} (m_{1\text{ջ}} (t_1 - \theta) - m_{2\text{ջ}} (t_2 - \theta))}{t_2 - t_1} = \frac{4200(0,1 \cdot 28 - 0,5 \cdot 7)}{-21} = 140 \text{ Ջ / K}$$

$$20) m_{\text{ս}} = \frac{(C_1 + c_{\text{ջ}} m_{1\text{ջ}})(t_1 - \theta)}{c_{\text{ս}} (\theta - t_{\text{ս}})} = \frac{(140 + 4200 \cdot 0,1) \cdot 28}{140 \cdot 40} = 2,8 \text{ կգ} :$$

2014-2015 ու.ս.տ. Ֆիզիկայի հանրապետական օլիմպիադա
Առաջին փուլ
10 ԴԱՄԱԴԱՆ (տևողությունը 2,5 ժամ)

Խնդիր Միմյանցից 900մ հեռավորության վրա գտնվող երկու բնակավայրից միաժամանակ միննույն ուղղությամբ սկսեցին շարժվել երկու մոտոցիկլետավար: Առաջին բնակավայրից դուրս եկածը շարժվում է 90կմ/ժ արագությամբ, իսկ մյուսը՝ 72կմ/ժ արագությամբ:

1). Ինչքա՞ն ժամանակ հետո հանդիպեցին մոտոցիկլավարները:

- 1) 20վ 2) 50վ 3) 180վ 4) 200 վ

2). Առաջին բնակավայրից ի՞նչ հեռավորության վրա հանդիպեցին մոտոցիկլավարները:

- 1) 500մ 2) 1500մ 3) 3000մ 4) 4500մ

Լուծում: 1) $S = v_1 t - v_2 t \Rightarrow t = \frac{S}{v_1 - v_2} = \frac{900}{25 - 20} = 180$ վ

2) $S_1 = v_1 t = 4500$ մ,

Խնդիր Տրված է ուղղագիծ շարժվող մարմնի արագության կախվածությունը ժամանակից (տե՛ս նկ.): Մարմինը հասնում է առավելագույն արագության 3վ պահին: Հայտնի է որ $v(0) = v(10) = 0$ մ/վ, $v(2) = 15$ մ/վ, $v(5) = 20$ մ/վ:

3) Ինչքա՞ն է մարմնի արագացումը $t=8$ վ պահին:

- 1) -4 մ/վ² 2) -2 մ/վ² 3) 2 մ/վ² 4) 4 մ/վ²

4) Ինչքա՞ն է մարմնի անցած ճանապարհը շարժման առաջին 3 վայրկյանի ընթացքում:

- 1) 32 մ 2) 32,75 մ 3) 33 մ 4) 33,75մ

5) Ինչքա՞ն է մարմնի անցած ճանապարհը շարժման 7-րդ վայրկյանի ընթացքում:

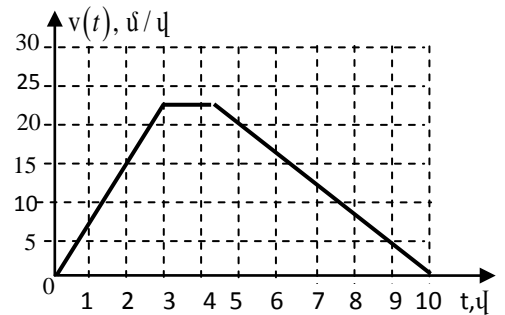
- 1) 13մ 2) 14մ 3) 15մ 4) 16 մ

6) Ինչքա՞ն է մարմնի միջին արագությունն ամբողջ շարժման ընթացքում:

- 1) ≈ 11 մ/վ 2) ≈ 12 մ/վ 3) ≈ 13 մ/վ 4) ≈ 14 մ/վ

Լուծում: 3) $a_2 = \frac{v(5) - v(10)}{5 - 10} = -4$ մ / վ²: 4) $a_1 = \frac{v(2) - v(0)}{2 - 0} = 7,5$ մ / վ² $\Rightarrow S(3) = \frac{7,5 \cdot 3^2}{2} = 33,75$ մ

5) $S_7 = 20 \cdot 2 - \frac{4 \cdot 2^2}{2} - \left(20 \cdot 1 - \frac{4 \cdot 1^2}{2} \right) = 20 - 6 = 14$ մ: 6) $v_{\text{միջ}} \approx \frac{1,5 + 10}{2} \cdot 22,5 \approx 13$ մ / վ

Խնդիր Մարդը մետրոյի շարժվող շարժասանդուղքով դեպի վեր քայլելիս բարձրանում է 30վ-ում, իսկ անշարժ սանդուղքով քայլելիս՝ 120վ-ում:

7). Ինչքա՞ն ժամանակում շարժասանդուղքը կբարձրացնի իր վրա անշարժ կանգնած մարդուն:

- 1) 40վ 2) 45վ 3) 50վ 4) 60վ

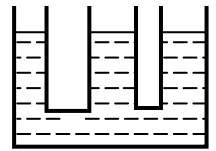
8). Ինչքա՞ն ժամանակում մարդը կիջնի մետրոյի իջնող շարժասանդուղքով դեպի վար քայլելիս երկու անգամ ավելի մեծ արագությամբ, քան քայլում էր բարձրանալիս:

- 1) 20վ 2) 22վ 3) 24վ 4) 26վ

Լուծում: 7) $\frac{S}{t_1} = v + v_2, \frac{S}{t_2} = v, \frac{S}{t_3} = v_2 = \frac{S}{t_1} - \frac{S}{t_2} \Rightarrow t_3 = \frac{t_1 t_2}{t_2 - t_1} = \frac{30 \cdot 120}{90} = 40$ վ:

8) $\frac{S}{t_4} = 2v + v_2 = \frac{S}{t_1} + \frac{S}{t_2} \Rightarrow t_4 = \frac{t_1 t_2}{t_2 + t_1} = \frac{30 \cdot 120}{150} = 24$ վ

Խնդիր Երեք հաղորդակից անոթներում լցված է ջուր (տե՛ս նկ.): Առաջին անոթի մակերեսը $S_1=20\text{սմ}^2$, իսկ երրորդ և երկրորդինը՝ $S_2=40\text{սմ}^2$: Ջրի խտությունը 1գ/սմ^3 է:

9). Որքանո՞վ կբարձրանա ջրի մակարդակը մեջտեղի անոթում, եթե ձախ անոթում լցնեն $m=50\text{գ}$ ջուր:

- 1) 0սմ 2) **0,5սմ** 3) 1 սմ 4) 2 սմ

10). Ինչքա՞ն կլինի ջրերի մակարդակների տարբերությունը ձախ և աջ անոթներում, եթե աջ անոթում լցնեն $m=80\text{գ}$ յուղ:

- 1) 0սմ 2) 0,5սմ 3) 1 սմ 4) **2 սմ**

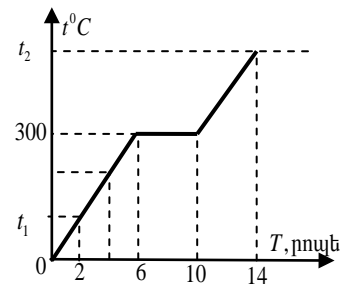
11). Որքանո՞վ կբարձրանա ջրի մակարդակը աջ անոթում, եթե մեջտեղի անոթում լցնեն $m=80\text{գ}$ յուղ:

- 1) 0,6սմ 2) **0,8 սմ** 3) 1 սմ 4) 1,2սմ

Լուծում: 9) $\Delta h_1 = \frac{M}{\rho(S_1 + 2S_2)} = \frac{50}{1 \cdot 100} = 0,5\text{սմ}$ 10) $\frac{mg}{S_2} = \rho g \Delta h_2 \Rightarrow \Delta h_2 = \frac{m}{S_2 \rho} = \frac{80}{40 \cdot 1} = 2\text{սմ}$

11) $x_1 + x_2 = \Delta h_2, x_1(S_1 + S_2) = x_2 S_2 \Rightarrow x_2 = 1,5x_1, 2,5x_1 = \Delta h_2 \Rightarrow x_1 = \frac{2}{2,5} = 0,8\text{սմ}:$

Խնդիր. Նկարում պատկերված է հաստատուն հզորությամբ տաքացվող 2 կգ զանգվածով պինդ մարմնի տաքացման պրոցեսում դրա նյութի ջերմաստիճանի կախումը ժամանակից: Նյութի հալման տեսակարար ջերմությունը 21 կՋ/կգ է: Նյութի եռման ջերմաստիճանը 900°C է: Ջերմային կորուստները անտեսել: Պինդ նյութի տեսակարար ջերմունակությունը $105 \text{Ջ}/(\text{կգ} \cdot ^\circ\text{C})$, հեղուկինը՝ $70 \text{Ջ}/(\text{կգ} \cdot ^\circ\text{C})$

12). Ինչքա՞ն է t_1 ջերմաստիճանը:

- 1) 75°C 2) **100°C** 3) 125°C 4) 150°C

13). Որքա՞ն է t_2 ջերմաստիճանը

- 1) 450°C 2) 500°C 3) 550°C 4) **600°C**

14). Սկզբնական պահից որքա՞ն ժամանակից նյութի ջերմաստիճանը կլինի 800°C :

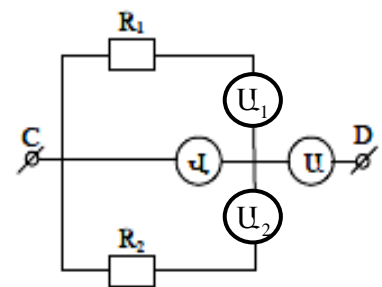
- 1) 16ր 2) 16ր 20վ 3) 16ր 30վ 4) **16ր 40վ**

Լուծում: 12) $\frac{c_{\text{պ}} m (300 - t_1)}{T_1} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_1 = T_2 = 4\text{ր} \Rightarrow t_1 = 300 - \frac{\lambda}{c_{\text{պ}}} = 100^\circ\text{C}:$

13) $\frac{c_{\text{հ}} m (t_2 - 300)}{T_3} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_3 = T_2 = 4\text{ր} \Rightarrow t_2 = \frac{\lambda}{c_{\text{հ}}} + 300 = 600^\circ\text{C}$

14) $\frac{c_{\text{հ}} m (800 - 300)}{T - 10\text{ր}} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_2 = 4\text{ր} \Rightarrow T = 10\text{ր} + \frac{c_{\text{հ}} 500}{\lambda} 4\text{ր} = 16\frac{2}{3}\text{ր} = 16\text{ր } 40\text{վ}:$

Խնդիր. Նկարում պատկերված շղթայում Ա ամպերմետրը ցույց է տալիս 1,6 Ա, CD կետերի միջև 120 Վ լարման դեպքում: $R_1=100 \text{Օմ}$: Ամպերմետրը և վոլտմետրը համարել իդեալական:

15) Որքա՞ն է R_2 դիմադրությունը:

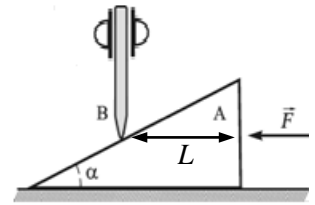
- 1) 200 Օմ 2) 250 Օմ 3) **300 Օմ** 4) 400 Օմ

16) Որքա՞ն է U_1 ամպերմետրի ցուցմունքը: Պատասխանը բազմապատկելք 10-ով: **12**

17) Որքա՞ն է U_2 ամպերմետրի ցուցմունքը: Պատասխանը բազմապատկելք 10-ով: **4**

15) $I_1 = \frac{U}{R_1} = 1,2\text{Ա}, I_2 = I - I_1 = 0,4\text{Ա} = \frac{U}{R_2} \Rightarrow R_2 = \frac{120}{0,4} = 300 \text{Օմ}:$ 16) $I_1 = \frac{U}{R_1} = 1,2\text{Ա}$ 17) $I_2 = I - I_1 = 0,4\text{Ա}$

Խնդիր $F = 160$ Ն ուժը շարժման մեջ է դնում $M = 20$ կգ զանգվածով A սեպն ու $m = 10$ կգ զանգվածով B ձողը (տե՛ս նկ.)։ Մեպի թեքման անկյունն $\alpha = 45^\circ$ է։ Շփումը բացակայում է։ $\sqrt{2} = 1,4$, $g = 10$ մ/վ²։

18). Ինչքա՞ն է սեպի արագացումը: **2մ/վ**

19). Ինչքա՞ն է սեպի և ձողի փոխազդեցության ուժը: **168 Ն**

20). Ինչքա՞ն ժամանակից ձողը կընկնի սեպի վրայից եթե սկզբնական դիրքում դրա հեռավորությունը սեպի ուղղաձիգ նիստից՝ $L = 25$ սմ: Պատասխանը բազմապատկեք 100-ով **50**

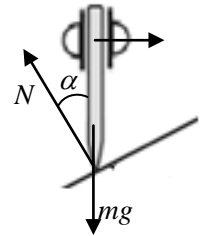
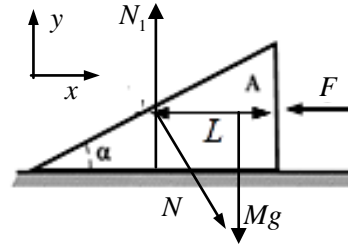
Լուծում: Նկարում ցույց են տրված մարմինների վրա ազդող ուժերը: Ձողը շարժվում է միայն y առանցքով: Ունենք՝

$$ma_y = N \cos \alpha - mg :$$

Մեպը շարժվում է x առանցքով և $N \sin \alpha - F = Ma_x :$

Այստեղից ստանում ենք

$$ma_y \sin \alpha - Ma_x \cos \alpha = F \cos \alpha - mg \sin \alpha :$$

Քանի որ ձողը միշտ հավում սեպին, ունենք $\left| \frac{a_x}{a_y} \right| = \tan \alpha$, և քանի որ a_x -ի և a_y -ի նշանները

տարբեր են, ստանում ենք $a_x = -a_y \tan \alpha$: $\alpha = 45^\circ$ ունենք $(m + M)a_y = F - mg \Rightarrow a_y = \frac{F - mg}{m + M}$:

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք

$$a_y = \frac{160 - 100}{30} = 2 \text{ մ/վ}^2, \text{ ինչը նշանակում է, որ ձողը այս դեպքում բարձրանում է:}$$

18) Մեպի արագացումը կլինի հավասար 2 մ/վ^2 և ուղղված է դեպի ձախ:

19) Ձողի շարժման հավասարումից ունենք

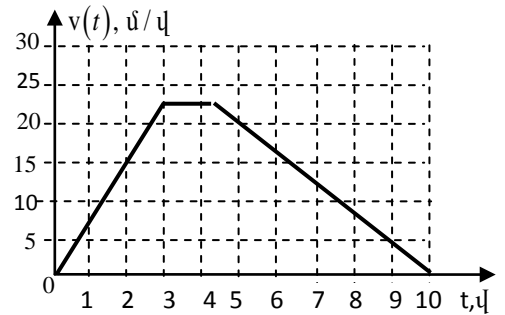
$$N = m(a_y + g)\sqrt{2} = 10 \cdot 12 \cdot 1,4 = 168 \text{ Ն:}$$

20) որպեսզի փողը ընկնի սեպի վրայից, այն պետք է անցնի $L = 25$ սմ ճանապարհ շարժվելով հաստատուն արագացմամբ առանց սկզբնական արագության, ինչի համար

$$\text{կպահանջվի } t = \sqrt{\frac{2L}{|a_x|}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 0,25}{2}} = 0,5 \text{ վ:}$$

2014-2015 ու.ս.տ. Ֆիզիկայի հանրապետական օլիմպիադա
Առաջին փուլ
11 դասարան (տևողությունը 2,5 ժամ)

Խնդիր Տրված է ուղղագիծ շարժվող մարմնի արագության կախվածությունը ժամանակից (տե՛ս նկ մարմնի արագության կախվածությունը ժամանակից (տե՛ս նկ.): Մարմինը հասնում է առավելագույն արագության 3վ պահին: Հայտնի է որ $v(0) = v(10) = 0$ մ/վ, $v(2) = 15$ մ/վ, $v(5) = 20$ մ/վ:

1) Ինչքա՞ն է մարմնի առավելագույն արագությունը:

- 1) 21,5 մ/վ 2) 22 մ/վ 3) 22,5 մ/վ 4) 23 մ/վ

2) Ինչքա՞ն է հավասարաչափ շարժման

ժամանակահատվածը

- 1) $1\frac{1}{2}$ վ 2) $1\frac{1}{4}$ վ 3) $1\frac{2}{5}$ վ 4) $1\frac{3}{8}$ վ

3) Ինչքա՞ն է մարմնի անցած ճանապարհը շարժման 9-րդ վայրկյանի ընթացքում:

- 1) 6մ 2) 7մ 3) 8մ 4) 9 մ

4) Ինչքա՞ն է մարմնի միջին արագությունն ամբողջ շարժման ընթացքում:

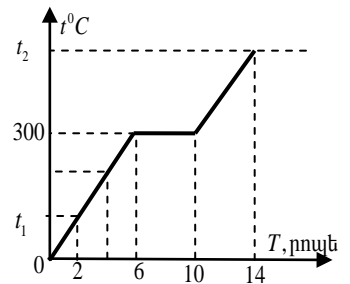
- 1) ≈ 11 մ/վ 2) ≈ 12 մ/վ 3) ≈ 13 մ/վ 4) ≈ 14 մ/վ

Լուծում: 1) $a_1 = \frac{v(2) - v(0)}{2 - 0} = 7,5 \text{ մ/վ}^2 \Rightarrow v(3) = 7,5 \cdot 3 = 22,5 \text{ մ/վ} :$

2) $a_2 = \frac{v(10) - v(5)}{10 - 5} = -4 \text{ մ/վ}^2 \Rightarrow v_{\max} = 20 - 4(t - 5) = 22,5 \Rightarrow t - 5 = \frac{2,5}{4} = \frac{5}{8} \Rightarrow T = 2 - \frac{5}{8} = 1\frac{3}{8} \text{ վ} :$

5) $S_9 = 20 \cdot 2 - \frac{4 \cdot 4^2}{2} - \left(20 \cdot 1 - \frac{4 \cdot 3^2}{2} \right) = 20 - 14 = 6 \text{ մ} :$ 6) $v_{\text{միջ}} = \frac{1,375 + 10}{2} \cdot 22,5 \approx 13 \text{ մ/վ} :$

Խնդիր. Նկարում պատկերված է հաստատուն հզորությամբ տաքացվող 2 կգ զանգվածով պինդ մարմնի տաքացման պրոցեսում դրա նյութի ջերմաստիճանի կախումը ժամանակից: Նյութի հալման տեսակարար ջերմությունը 21 կՋ/կգ է: Նյութի եռման ջերմաստիճանը 900°C է: Ջերմային կորուստները անտեսելք: Պինդ նյութի տեսակարար ջերմունակությունը 105 Ջ/(կգ · °C), հեղուկինը՝ 70 Ջ/(կգ · °C)

5). Որքա՞ն է t_1 ջերմաստիճանը

- 1) 75° C 2) 100° C 3) 125° C 4) 150° C

6). Որքա՞ն է t_2 ջերմաստիճանը

- 1) 450° C 2) 500° C 3) 550° C 4) 600° C

7). Սկզբնական պահից որքա՞ն ժամանակից նյութի ջերմաստիճանը կլինի 800°C:

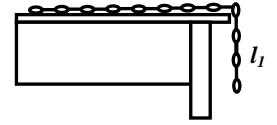
- 1) 16 ր 2) 16 ր 20վ 3) 16ր 30վ 4) 16ր 40վ

5) $\frac{c_{\text{ու}} m (300 - t_1)}{T_1} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_1 = T_2 = 4 \text{ր} \Rightarrow t_1 = 300 - \frac{\lambda}{c_{\text{ու}}} = 100^\circ \text{C} :$

6) $\frac{c_{\text{հ}} m (t_2 - 300)}{T_3} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_3 = T_2 = 4 \text{ր} \Rightarrow t_2 = \frac{\lambda}{c_{\text{հ}}} + 300 = 600^\circ \text{C}$

7) $\frac{c_{\text{հ}} m (800 - 300)}{T - 10 \text{ր}} = \frac{\lambda m}{T_2}, T_2 = 4 \text{ր} \Rightarrow T = 10 \text{ր} + \frac{c_{\text{հ}} 500}{\lambda} 4 \text{ր} = 16\frac{2}{3} \text{ր} = 16 \text{ր } 40 \text{վ}$

Խնդիր 20 օղակից կազմված շղթան սկսում է սահել սեղանից, երբ շղթայի կախված մասում կա 4 օղակ կամ ավելի քիչ (տե՛ս նկ.):

8). Ինչքա՞ն է առավելագույն դադարի շփման ուժի և շղթայի կողմից սեղանի վրա ճնշման ուժի հարաբերությունը:

- 1) 0,15   2) 0,25   3) 0,3   4) 0,4

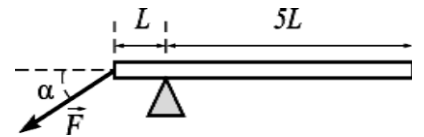
9). Ի՞նչ սկզբնական արագացմամբ կշարժվի շղթան, եթե սեղանից կախվի 10 օղակ: $g=10\text{մ/վ}^2$

- 1) 3,25 մ/վ²   2) 3,5 մ/վ²   3) 3,75 մ/վ²   4) 4 մ/վ²

8) $F_{շփ} = 4mg, N = 16mg \Rightarrow \frac{F_{շփ}}{N} = \frac{1}{4} = 0,25 = \mu:$

9) $10mg - \mu \cdot 10mg = 20ma \Rightarrow a = \frac{1-\mu}{2}g = 3,75\text{մ/վ}^2$

Խնդիր. 1 կգ զանգվածով համասեռ ձողը դրված է հենարանի վրա, որը ձողի երկարությունը բաժանում է 1:5 հարաբերությամբ: Ձողի ծայրին α անկյան տակ ազդում է F ուժ (տե՛ս նկ): Համակարգը գտնվում է հավասարակշռության մեջ: $g = 10\text{մ/վ}^2$:

10). Ինչքա՞ն է F ուժը, եթե $\alpha = 30^\circ$:

- 1) 20 Ն   2) 30Ն   3) 40Ն   4) 50Ն

11). Ինչքա՞ն է հենարանի վրա ազդող ուժի ուղղահիգ բաղադրիչը:

- 1) 20 Ն   2) 30Ն   3) 40Ն   4) 50Ն

12). Ինքա՞ն է նվազագույն շփման գործակցի արժեքը, եթե ձողը չի սահում հենարանի նկատմամբ:

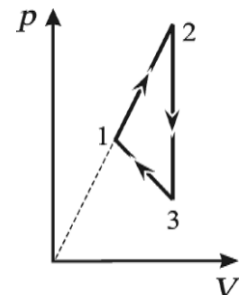
- 1) $\approx 1,0$ 2) $\approx 1,1$ 3) $\approx 1,2$ 4) $\approx 1,3$

Լուծում: 10) $F \cdot \sin 30^\circ \cdot L = mg \cdot 2L \Rightarrow F = 4mg = 40\text{Ն}$

11) $N = F \cdot \sin 30^\circ + mg = 2mg = 3mg = 30\text{Ն}:$

12) $\mu \geq \frac{F \cos 30^\circ}{N} = \frac{20\sqrt{3}}{30} \approx 1,2$

Խնդիր. Նկարում պատկերված 1 մոլ իդեալական գազի ցիկլը բաղկացած է երեք տեղամասերից, որոնցից երկուսում ճնշումը զծայնորեն է կախված ծավալից, իսկ 2→3 տեղամասն իզոխոր է: 1 և 2 կետերը գտնվում են կոորդինատների սկզբնակետով անցնող ուղղի վրա, ջերմաստիճանը 1 և 3 կետերում նույնն է: 16. $T_1 = 200\text{Կ}, V_2 = 2V_1: R = 8,3 \frac{\Omega}{\text{մոլ} \cdot \text{Կ}}$:

13). Ինչքա՞ն է T_2 ջերմաստիճանը:

- 1) 400Կ   2) 600Կ   3) 800Կ   4) 1000Կ

14). Ինչքա՞ն է այդ պրոցեսում 1 մոլ իդեալական գազի կատարած աշխատանքը

- 1) $\approx 1,1\text{կՋ}$ 2) $\approx 1,2\text{կՋ}$ 3) $\approx 1,3\text{կՋ}$ 4) $\approx 1,4\text{կՋ}$

15). Ինչքա՞ն է 3→1 տեղամասում գազի ստացած ջերմաքանակը:

- 1) $\approx -0,9\text{կՋ}$ 2) $\approx -1,2\text{կՋ}$ 3) $\approx -1,3\text{կՋ}$ 4) $\approx -1,5\text{կՋ}$

Լուծում: Ունենք $\frac{p_2}{p_1} = \frac{V_2}{V_1} \Rightarrow p_2 = 2p_1, \nu RT_1 = p_1V_1 = p_3V_2 \Rightarrow p_3 = \frac{p_1}{2}:$

13) $\nu RT_2 = p_2V_2 = 4p_1V_1 = 4\nu RT_1 \Rightarrow T_2 = 4T_1 = 800\text{Կ}:$

14) $A = \frac{p_2 - p_3}{2}(V_2 - V_1) = \frac{3}{4}p_1V_1 = \frac{3}{4}\nu RT_1 = \frac{3 \cdot 8,3 \cdot 200}{4} \approx 1,2\text{կՋ}$

15) $Q_{31} = A_{31} = -\frac{p_1 + p_2}{2}(V_2 - V_1) = -\frac{3}{4}p_1V_1 \approx -1,2\text{կՋ}:$

Խնդիր. Մի ծայրը փակ զլանաձև հորիզոնական տեղադրված երկար խողովակը պարունակում է 0,24 մ սյան երկարությամբ օդ, որը մթնոլորտից անջատված է 0,15 մ երկարությամբ սնդիկի սյունով: Առաջին դեպքում խողովակը փակ ծայրը դեպի վեր դրվում է ուղղահիգ դիրքով, երկրորդ դեպքում ուղղահիգ դիրքով՝ փակ ծայրը ներքև: Առաջին և երկրորդ դեպքերում, հորիզոնական դիրքով տեղադրման համեմատությամբ սնդիկի սյան շեղումների տարբերությունը կազմում է 2 սմ: Մնդիկի խտությունը $13,6 \cdot 10^3$ կգ/մ³ է, իսկ օդի ջերմաստիճանը՝ հաստատուն:

16) Որքա՞ն է մթնոլորտային ճնշումը մմ. սնդ.սյունով: **750**

17) Երկրորդ դեպքում քանի՞ անգամ է խողովակի օդի խտությունը մեծ առաջինի համեմատությամբ: Պատասխանը բազմապատկեք 10-ով: **15**

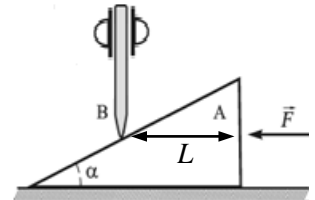
Լուծում: Ունենք՝ $p_0 l_0 = (p - \rho g h) l_1$, $p_0 l_0 = (p + \rho g h) l_2$, $p_0 = \rho g H$: Համաձայն խնդրի պայմանի $(l_1 - l_0) - (l_0 - l_2) = a$:

$$16) \frac{H l_0}{H - h} + \frac{H l_0}{H + h} - 2l_0 = a \Rightarrow \frac{H^2}{H^2 - h^2} = \frac{2l_0 + a}{2l_0} = 1 + \frac{a}{2l_0} \Rightarrow \frac{h^2}{H^2 - h^2} = \frac{a}{2l_0} \Rightarrow H^2 = h^2 \left(1 + \frac{2l_0}{a} \right)$$

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք $H = 5h = 750$ մմ:

$$17) \frac{\rho_2}{\rho_1} = \frac{l_1}{l_2} = \frac{H}{H - h} \cdot \frac{H + h}{H} = \frac{90}{60} = 1,5:$$

Խնդիր. $F = 160$ Ն ուժը շարժման մեջ է դնում $M = 20$ կգ զանգվածով A սեպն ու B $m = 10$ կգ զանգվածով ձողը (տե՛ս նկ.): Մեպի թեքման անկյունն $\alpha = 45^\circ$ է: Շփումը բացակայում է: $\sqrt{2} = 1,4$, $g = 10$ մ/վ²:

18). Ինչքա՞ն է սեպի արագացման մոդուլը: **2 մ/վ²**

19). Ինչքա՞ն է սեպի և ձողի փոխազդեցության ուժը: **168 Ն**

20). Ինչքա՞ն ժամանակից ձողը կընկնի սեպի վրայից եթե սկզբնական դիրքում դրա հեռավորությունը սեպի ուղղահիգ նիստից՝ $L = 25$ սմ: պատասխանը բազմապատկեք 10-ով: **5**

Լուծում: Նկարում ցույց են տրված մարմինների վրա ազդող ուժերը: Ձողը շարժվում է միայն y առանցքով: Ունենք՝

$$m a_y = N \cos \alpha - m g :$$

Մեպը շարժվում է x առանցքով և

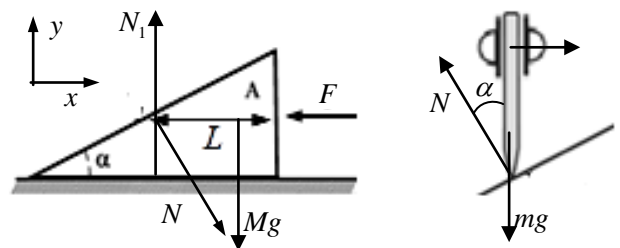
$$N \sin \alpha - F = M a_x :$$

Այստեղից ստանում ենք

$$m a_y \sin \alpha - M a_x \cos \alpha = F \cos \alpha - m g \sin \alpha :$$

Քանի որ ձողը միշտ հպվում սեպին,

$$\text{ունենք } \left| \frac{a_x}{a_y} \right| = \operatorname{tg} \alpha, \text{ և քանի որ } a_x \text{-ի և } a_y \text{-ի}$$

նշանները տարբեր են, ստանում ենք $a_x = -a_y \operatorname{tg} \alpha$: $\alpha = 45^\circ$ ունենք $(m + M) a_y = F - m g \Rightarrow a_y = \frac{F - m g}{m + M}$:

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք

$$a_y = \frac{160 - 100}{30} = 2 \text{ մ/վ}^2, \text{ ինչը նշանակում է, որ ձողը այս դեպքում բարձրանում է:}$$

18) Մեպի արագացումը կլինի հավասար 2 մ/վ^2 և ուղղված է դեպի ձախ:

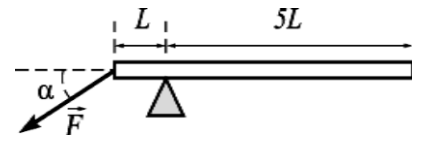
19) Ձողի շարժման հավասարումից ունենք

$$N = m(a_y + g) \sqrt{2} = 10 \cdot 12 \cdot 1,4 = 168 \text{ Ն:}$$

20) որպեսզի փողը ընկնի սեպի վրայից, այն պետք է անցնի $L = 25$ սմ ճանապարհի շարժվելով հաստատուն արագացմամբ առանց սկզբնական արագության, ինչի համար

$$\text{կպահանջվի } t = \sqrt{\frac{2L}{|a_x|}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 0,25}{2}} = 0,5 \text{ վ:}$$

Խնդիր. 1 կգ զանգվածով համասեռ ձողը դրված է հենարանի վրա, որը ձողի երկարությունը բաժանում է 1:5 հարաբերությամբ: Ձողի ծայրին α անկյան տակ ազդում է F ուժ (տե՛ս նկ): Համակարգը գտնվում է հավասարակշռության մեջ: $g = 10$ մ/վ²:

1). Ինչքա՞ն է F ուժը, եթե $\alpha = 30^\circ$:

- 1) 20 Ն 2) 30Ն 3) 40Ն 4) 50Ն

2). Ինչքա՞ն է հենարանի վրա ազդող ուժի ուղղահիգ բաղադրիչը:

- 1) 20 Ն 2) 30Ն 3) 40Ն 4) 50Ն

3). Ինչքա՞ն է նվազագույն շփման գործակցի արժեքը, եթե ձողը չի սահում հենարանի նկատմամբ:

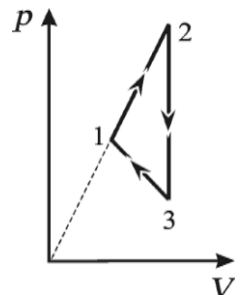
- 1) $\approx 1,0$ 2) $\approx 1,1$ 3) $\approx 1,2$ 4) $\approx 1,3$

Լուծում: 1) $F \cdot \sin 30^\circ \cdot L = mg \cdot 2L \Rightarrow F = 4mg = 40$ Ն

2) $N = F \cdot \sin 30^\circ + mg = 2mg = 3mg = 30$ Ն:

3) $\mu \geq \frac{F \cos 30^\circ}{N} = \frac{20\sqrt{3}}{30} \approx 1,2$

Խնդիր. Նկարում պատկերված 1 մոլ իդեալական գազի ցիկլը բաղկացած է երեք տեղամասերից, որոնցից երկուսում ճնշումը զձայնորեն է կախված ծավալից, իսկ 2 $\rightarrow$ 3 տեղամասն իզոխոր է: 1 և 2 կետերը գտնվում են կոորդինատների սկզբնակետով անցնող ուղղի վրա, ջերմաստիճանը 1 և 3 կետերում նույնն է: 16. $T_1 = 200$ Կ, $V_2 = 2V_1$: $R = 8,3 \frac{\text{Ջ}}{\text{մոլ} \cdot \text{Կ}}$:

4). Ինչքա՞ն է T_2 ջերմաստիճանը:

- 1) 400Կ 2) 600Կ 3) 800Կ 4) 1000Կ

5). Ինչքա՞ն է այդ պրոցեսում 1 մոլ իդեալական գազի կատարած աշխատանքը

- 1) $\approx 1,1$ կՋ 2) $\approx 1,2$ կՋ 3) $\approx 1,3$ կՋ 4) $\approx 1,4$ կՋ

6). Ինչքա՞ն է 3 $\rightarrow$ 1 տեղամասում գազի ստացած ջերմաքանակը:

- 1) $\approx -0,9$ կՋ 2) $\approx -1,2$ կՋ 3) $\approx -1,3$ կՋ 4) $\approx -1,5$ կՋ

Լուծում: Ունենք $\frac{p_2}{p_1} = \frac{V_2}{V_1} \Rightarrow p_2 = 2p_1$, $\nu RT_1 = p_1 V_1 = p_3 V_2 \Rightarrow p_3 = \frac{p_1}{2}$:

4) $\nu RT_2 = p_2 V_2 = 4p_1 V_1 = 4\nu RT_1 \Rightarrow T_2 = 4T_1 = 800$ Կ:

5) $A = \frac{p_2 - p_3}{2} (V_2 - V_1) = \frac{3}{4} p_1 V_1 = \frac{3}{4} RT_1 = \frac{3 \cdot 8,3 \cdot 200}{4} \approx 1,2$ կՋ

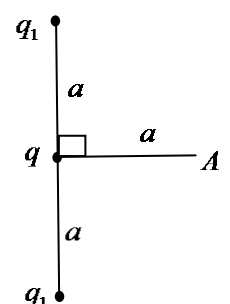
6) $Q_{31} = A_{31} = -\frac{p_1 + p_2}{2} (V_2 - V_1) = -\frac{3}{4} p_1 V_1 \approx -1,2$ կՋ:

Խնդիր. q , q_1 և q_2 լիցքերը տեղադրված են մի ուղղի վրա այնպես, ինչպես ցույց է տրված նկարում: Լիցքերի միջև հեռավորությունները a են (տե՛ս նկ.):

7). Ինչքա՞ն է q_1 լիցքը, եթե դաշտի լարվածությունը A կետում զրո է:

- 1) $-\frac{q}{\sqrt{2}}$ 2) $-q$ 3) $-\sqrt{2}q$ 4) $-2q$

8). Ինչքա՞ն է կլինի դաշտի լարվածության մոդուլը A կետում, եթե q_1 լիցքերի մոդուլները մեծացնենք երկու անգամ:

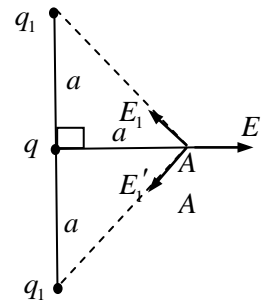
1) $k \frac{q}{\sqrt{2}a^2}$ 2) $k \frac{q}{a^2}$ 3) $k \frac{q\sqrt{2}}{a^2}$ 4) $2k \frac{q}{a^2}$

Լուծում: $E = k \frac{q}{a^2}$, $|\vec{E}_1 + \vec{E}_1'| = 2 \cdot k \frac{|q_1|}{2a^2} \frac{\sqrt{2}}{2} = k \frac{|q_1|}{\sqrt{2}a^2}$

7) Քավի որ A կետում դաշտի լարվածությունը զրո է, ունեն

$k \frac{|q_1|}{\sqrt{2}a^2} = k \frac{q}{a^2} \Rightarrow q_1 = -\sqrt{2}q$:

8) Այս դեպքում q_1 լիցքերով ստեղծած դաշտի լարվածությունը մեծանում է երկու անգամ, հետևաբար դաշտի լարվածության մոդուլը կլինի հավասար q լիցքով ստեղծած դաշտի լարվածության մոդուլին՝ $k \frac{q}{a^2}$:

Խնդիր. $2 \cdot 10^{-5}$ կգ զանգվածով և $4 \cdot 10^{-3}$ Վլ լիցքով մասնիկը 0,1 Տլ ինդուկցիայով համասեռ մագնիսական դաշտում գծում է 10 սմ շառավղով շրջանագիծ: Մագնիսական դաշտի ինդուկցիայի վեկտորին զուգահեռ միացնում են 100 Վ/մ լարվածությամբ համասեռ էլեկտրական դաշտ:

9) Որքա՞ն ժամանակ պետք է միացնել էլեկտրական դաշտը, որպեսզի մասնիկի արագությունը մագնիսական դաշտի ինդուկցիայի վեկտորի հետ կազմի 45° անկյուն:

- 1) 10մկվ   2) 100մկվ   3) 1մվ   4) 10մվ

10) Ինչքա՞ն է մասնիկի արագացման՝ էլեկտրական դաշտի լարվածության հետ կազմած անկյան տանգենսը, էլեկտրական դաշտը անջատելուց անմիջապես առաջ:

- 1) $2 \cdot 10^{-3}$ 2) $4 \cdot 10^{-3}$ 3) $2 \cdot 10^{-2}$ 4) $4 \cdot 10^{-2}$

11) Որքա՞ն ճանապարհ կանցնի մասնիկն էլեկտրական դաշտի ուղղությամբ էլեկտրական դաշտի միացման ընթացքում:

- 1) 10մկմ   2) 100մկմ   3) 1մմ   4) 10մմ

12) Ինչքա՞ն է մասնիկի հետագծի պարույրի քայլը էլեկտրական դաշտը անջատելուց հետո:

- 1) $\approx 0,3$ մ   2) $\approx 0,4$ մ   3) $\approx 0,5$ մ   4) $\approx 0,6$ մ

Լուծում: Ունենք $\frac{mv_{\perp}^2}{R} = qv_{\perp} B \Rightarrow v_{\perp} = \frac{qBR}{m} = 2\text{մ} / \text{վ}$: Խնդրի պայմանից հետևում է, որ $v_{\parallel} = v_{\perp}$ և

$v_{\parallel} = \frac{qE}{m}t$: Այսպիսով 9) $\frac{qBR}{m} = \frac{qE}{m}t \Rightarrow t = \frac{BR}{E} = 10^{-4}$ վ 10) $\text{tg} \alpha = \frac{v_{\perp}^2}{R} \cdot \frac{qE}{m} = \frac{mv_{\perp}^2}{R} \cdot \frac{1}{qE} = \frac{v_{\perp} B}{E} = 2 \cdot 10^{-3}$:

11) $S = \frac{v_{\parallel} t}{2} = 10^{-4} \text{մ} = 100 \mu\text{մ}$: 12) $T = \frac{2\pi m}{qB}, l = v_{\parallel} T = \frac{qBR}{m} \cdot \frac{2\pi m}{qB} = 2\pi R \approx 0,6\text{մ}$:

Խնդիր. Էկրանը տեղադրված է 80 սմ կիզակետային հեռավորությամբ ուսպնյակի կիզակետային հարթության մեջ: Ուսպնյակի մյուս կիզակետից լույսի կետային աղբյուրը, շարժվելով գլիսավոր օպտիկական առանցքի երկայնքով, սկսում է հեռանալ $0,2$ մ/վ² արագացմամբ: Շարժումն սկսելուց որոշ ժամանակ անց էկրանի վրա լուսավոր շրջանի տրամագիծը փոքրացավ 9 անգամ:

13). Որքա՞ն է այդ պահին կետի հեռավորությունը ուսպնյակից:

- 1) 560սմ   2) 640սմ   3) 720սմ   4) 800սմ

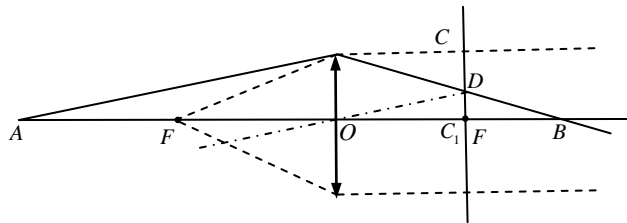
14). Որքա՞ն է լույսի աղբյուրի անցած ճանապարհին այդ պահին:

- 1) 180սմ   2) 360սմ   3) 540սմ   4) 640սմ

15). Որքա՞ն ժամանակում լուսավոր շրջանի տրամագիծը փոքրացավ 9 անգամ:

- 1) 6վ   2) 8վ   3) 10վ   4) 12վ

Լուծում: Երբ լույսի աղբյուրը գտնվում էր կիզակետում, էկրոնի վրա լուսավորված մասի CC_1 շառավիղը հավասար է ոսպնյակի շառավիղին: Երբ աղբյուրը տեղափոխվում է A կետ ($AO = d$), պատկերը տեղափոխվում է B կետ, $BO = f$, և էկրանի լուսավորված մասի շառավիղը DC_1 -ն է: Համաձայն խնդրի պայմանի $DC_1 = \frac{1}{9}CC_1$: Եռանկյունների նմանությունից ստանում ենք $BO = f = \frac{9}{8}OC_1 = \frac{9}{8}F = 90$ սմ: Ոսպնյակի քանաձևից ունենք

13) $d = \frac{fF}{f - F} = \frac{90 \cdot 80}{10} = 720$ սմ: 14) $AF = 720 - 80 = 640$ սմ 15) $AF = \frac{at^2}{2} \Rightarrow t = \sqrt{\frac{2 \cdot AF}{a}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 6,4}{0,2}} = 8$ վ

Խնդիր. Մի ծայրը փակ գլանաձև հորիզոնական տեղադրված երկար խողովակը պարունակում է 0,24 մ սյան երկարությամբ օդ, որը մթնոլորտից անջատված է 0,15 մ երկարությամբ սնդիկի սյունով: Առաջին դեպքում խողովակը փակ ծայրը դեպի վեր դրվում է ուղղաձիգ դիրքով, երկրորդ դեպքում ուղղաձիգ դիրքով փակ ծայրը ներքև: Առաջին և երկրորդ դեպքերում հորիզոնական դիրքով տեղադրման համեմատությամբ սնդիկի սյան շեղումների տարբերությունը կազմում է 2 սմ: Սնդիկի խտությունը $13,6 \cdot 10^3$ կգ/մ³ է, իսկ օդի ջերմաստիճանը՝ հաստատուն:

16) Որքա՞ն է մթնոլորտային ճնշումը մմ. սնդ.սյունով: **750**

17) Երկրորդ դեպքում քանի՞ անգամ է խողովակի օդի խտությունը մեծ առաջինի համեմատությամբ: Պատասխանը բազմապատկեք 10-ով: **15**

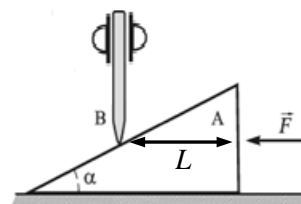
Լուծում: Ունենք՝ $p_0 l_0 = (p - \rho gh)l_1$, $p_0 l_0 = (p + \rho gh)l_2$, $p_0 = \rho gH$: Համաձայն խնդրի պայմանի $(l_1 - l_0) - (l_0 - l_2) = a$:

16) $\frac{Hl_0}{H-h} + \frac{Hl_0}{H+h} - 2l_0 = a \Rightarrow \frac{H^2}{H^2 - h^2} = \frac{2l_0 + a}{2l_0} = 1 + \frac{a}{2l_0} \Rightarrow \frac{h^2}{H^2 - h^2} = \frac{a}{2l_0} \Rightarrow H^2 = h^2 \left(1 + \frac{2l_0}{a}\right)$

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք $H = 5h = 750$ սմ:

17) $\frac{\rho_2}{\rho_1} = \frac{l_1}{l_2} = \frac{H}{H-h} \cdot \frac{H+h}{H} = \frac{90}{60} = 1,5$:

Խնդիր. $F = 70$ Ն ուժը շարժման մեջ է դնում $M = 20$ կգ զանգվածով A սեպն ու $m = 10$ կգ զանգվածով B ձողը (տե՛ս նկ.): Սեպի թեքման անկյունն $\alpha = 45^\circ$ է: Շփումը բացակայում է: $\sqrt{2} = 1,4$, $g = 10$ մ/վ²:

18). Ինչքա՞ն է սեպի արագացման մոդուլը: **1 մ/վ²**

19). Ինչքա՞ն է սեպի և ձողի փոխազդեցության ուժը: **126**

20). Ինչքա՞ն ժամանակից ձողը կընկնի սեպի վրայից եթե

սկզբնական դիրքում դրա հեռավորությունը սեպի ուղղաձիգ նիստից՝ $L = 25$ սմ և ձողի ծայրը գտնվում է թեք հարթության միջնակետում: Պատասխանը բազմապատկեք 100-ով **70**

Լուծում: Նկարում ցույց են տրված մարմինների վրա ազդող ուժերը: Ձողը շարժվում է միայն y առանցքով: Ունենք՝

$ma_y = N \cos \alpha - mg$:

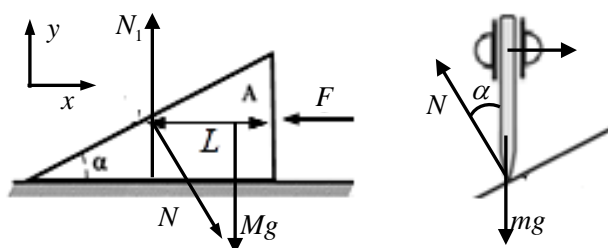
Սեպը շարժվում է x առանցքով և

$N \sin \alpha - F = Ma_x$:

Այստեղից ստանում ենք

$ma_y \sin \alpha - Ma_x \cos \alpha = F \cos \alpha - mg \sin \alpha$:

Քանի որ ձողը միշտ հպվում սեպին,

ունենք $\left| \frac{a_x}{a_y} \right| = \operatorname{tg} \alpha$, և քանի որ a_x -ի և a_y -ի նշանները տարբեր են, ստանում ենք $a_x = -a_y \operatorname{tg} \alpha$:

$$\alpha = 45^\circ \text{ ունենք } (m+M)a_y = F - mg \Rightarrow a_y = \frac{F - mg}{m+M} :$$

Տեղադրելով թվային արժեքները ստանում ենք

$$a_y = \frac{70 - 100}{30} = -1 \text{ մ/վ}^2, \text{ ինչը նշանակում է, որ ձողը այս դեպքում իջնում է:}$$

18) Սեպի արագացումը կլինի հավասար 1 մ/վ^2 և ուղղված է դեպի ձախ:

19) Ձողի շարժման հավասարումից ունենք

$$N = m(a_y + g)\sqrt{2} = 10 \cdot 9 \cdot 1,4 = 126 \text{ Ն:}$$

20) որպեսզի փողը ընկնի սեպի վրայից, այն պետք է անցնի $L = 25$ սմ ճանապարհի շարժվելով հաստատուն արագացմամբ առանց սկզբնական արագությամբ, ինչի համար

$$\text{կպահանջվի } t = \sqrt{\frac{2L}{|a_x|}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 0,25}{1}} = 0,5 \cdot \sqrt{2} \text{վ} \approx 0,7 \text{վ:}$$